

Polo Korin Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Wakmwaek ankwap yopwar fek Polo provins Masedonia mek yakria, mámá pas ankwap por taknámp kumwia Korin mek yakápnap Kristen fákáreran sámp-kérépámpón.

Am ke fek Polomp manénkirkamp pas Korin mek kérép námp fek te, Taitus am mek yakria Kristen fárakapan yaewourimpon.

Am ke fek Taitus nke nánko, ankwap fárakap Polomp kar wawia náráp kwatae níník párokop napo maok, ankwap fárakap te sérrá, ‘Pol te aposel kare mono’ ria, náráp níník kwatae fwapokwap mono.

Wakmwaek Taituso Polonámpok akwapea, Korin mekamp aropao térenap níník farákáprá sér. Aenánko maok, am ke fek Polo warko pas ankwap kumwia Korin mek sámp-kérép. Mao am fárakapan námoku aposel yak námp fi kor érik farákarrá sér. Tá Jerusalem mekamp Kwaromp koumteouráp aropampor ‘Mani nánapi pap kip’rá sénámpón. Tá faek te ‘Kwekár aposel fárakapan mér kip’rá sénámpón.

¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku náráp níník fek Krais Jisasomp aposel pap námpón. Ono mámá pas kumwi nae rae. Timoti yino Kwaromp sios mekamp koumteouráp arop Korin mek yakáp

nap, ntia provins Akaia mek yakáp nap yumon-apok sámp-kérép re. [◊]

² Ono níník namp te, nomp naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao fwap námokuráp níník fek yumwan aropompria yaewour nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampón.

Polo Kwarén 'Aesio'rá sénámp kar

³ Kwar, tá nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp Kwar, tá maomp Naropwar, mao te nomwan yonkwae touwe konámp nomp Naropwarono. Mao te ponankor koumteouráp aropamp níník mek kápae tokwae sámp napo, yaewouria níník mek kárákáre sánk konámpon. Nomo mámá ankank táman níníkia 'Aesio'rá sér mwaro.

⁴ Yinan kápae kare kwataenámp ankank korop námpán kor, mao támao yinan yaewouria níník mek kárákáre sánk konámpono. Ae konámpara, yino fwap arop ankwap fárákáp kápae kare ankank kwatae korop námpon kor, man yaewouria níník mek kárákáre sánk mwanámpón. Kwaro yinan yaewouria níník mek kárákáre sáp konámp niamp yino kor tak mwanámpón.

⁵ Kraiso touwe tokwae sámpámpán yino kor sámp konámpon. Tá taknámp Krais yinan yaewouria níník mek kárákáre sánk konámpao yinan top-pwarámpi yak námpon.

⁶ Táte yino touwe sámp námp te, am támao yumwan yaewouria, yiráp níník mek kárákáre sánk konámpono. Táte Kwaro yinomp níník mek yaewouria kárákáre sáp námp te, yiráp níník mek kor tak naenámpón. Táte Kwaro yinan yaewour

[◊] **1:1:** 1 Ko 1:1 [◊] **1:2:** 1 Ko 1:3 [◊] **1:3:** Ro 15:5-6; 1 Pi 1:3

námp te, mao yumwan yaewouria yiráp níník mek kárákáre sánk konámp fek yino sámp konámp touwe niamp sámpea, fwap kárákáre fek yakáp mwanapon.

⁷ Tá yino mér kárákáre kare námpara, yumo kárákáre fek yakáp mwanapon. Yino te wae mérápon: Yumo yinont touwe sámp napara, taknámp yumo yinont Kwaro yaewouria níník mek kárákáre sáp konámp sámp mwanapon.

⁸ Ankwapyae fákáre, yino ník námp te, yumo yinan provins Esia mek touwe tokwae koropámp aran mérenke! Yoporop touwe tokwae kwatae yinan tirá néria yinomp kárákáre kwe-pwar nánko, yinomp níník te wae surumpwi kan níníki námpón. [◊]

⁹ Kare karono, yino am touwe tokwae sámp námp te, wae jaso aropan ‘Sumpwi nanap’rá sénánko wanámp niampón. Am koropnámp touwe te yino, yinokump kárákáre fek námponorá níník mwanámpán te mono. Yino ankár Kwaromp kárákáre mao sumpwinap arop fárámpá pap konámpán níník mwanámpani námpón.

¹⁰ Am ankank kwatae te waeman yinan tirá wour naeria námpán maok, Kwaro yinan warko érékép námpón. Tá nánkár wakmwaek kor yinan warko érékép naenámpón. Tá yino man mér kárákáre nánko, kápae kare por ankank kwataerao yinan sámpá yampourounámp ke fek, mao yinan warko éréképeanánko, yino fwapi yakáp mwanámpán námpón.

¹¹ Aeno yumo ankár yinan yaewourrá kar

[◊] **1:8:** Ap 19:23; 1 Ko 15:30-32

toropwap kipo. Kwaro kápae kare koumteouráp aropamp kar toropwap wawia mao yinan yae-wour naenámp. Tá kápae kare koumteouráp arop Kwaro yinan yaewour námp nkea man ‘Aesio’rá sér mwanapon. [◊]

Polo tére naenámp fi farákarrá sénámp kar

12 Ono te mámá ankárakamp ankank táman warákár konampono: Onomp ninik mek te Kwaro onan sápnámp yae-párák kare ninik, tá kare kar ninik fek tére konampan saráp mér nampon. Ponankor koumteouráp arop ou mek ono ankár am ninik fek yárap nampao maok, yumo ou mek te kápae kare por am ninikaok saráprá yárap nampon. Kwaro onan aropompia am ninik sáp námp te, apárokamp aropamp mér niamp pourouráp te mono. [◊]

13-14 Ono yiráp por pas kumwia sámp-kérépamp ke fek te, yumo fwap farákápea fi kor mér mwapan saráp kumwi konampono. Ono te mwar pourouráp kar yiráp por kumwi mo i konampono. Tá kare, kápae kare kar ono kumwi namp te, yumo oukoumwan fwapi mér mo. Aeno onomp ninik te, yumo ankár onomp kar fi ponankor méria maok, nomp Tokwae Kar Jisaso kot tokwae naenámp yae fek, ono yumwan warákár nanamp puri fek yumo onan kor warákár mwanapon. [◊]

15-16 Yumo te ononamp kwapwe kare ninikan nkea, warákár mwaria naprá mér kárákáre nampon. Tá ono am fi fek táman wokwaek sérrá, “Ono yumanapokmékir akwapea yumwan nkea pwarará provins Masedonia mek akwapea,

[◊] **1:11:** 2 Ti 4:18 [◊] **1:12:** 1 Ko 1:17; 2 Ko 2:17 [◊] **1:13-14:** Fl 2:16

warko Masedonia pwarará yumonapok arákarrá korop.” Aenanko, am nínik fek Kwaro yumwan ankwap por warákár sánk nánko, anánk por warákár mwanapon. Tá onomp nínik te yumo fwap onan Judia mek akwap nanamp yaewour mwanapan mpwe nínikiampom.

17 Aeampam maok, ae te mokopono? Yumo nik nap te, ono yumwan kwekárrá am kar séri namp nie? Yumo onan te apárokamp aropao i konámp niamp kar mwar séria ‘Yeno’ ritea, warko ankwap-ankwap kar fek akwapria ‘Mono’rá sér i konámpao námpwe rape? Ono tak mo kareno!

18 Kwar te námokuráp ponankor karwaok i konámpara, taknámp ono yumwan kare kar sénampon. Ono kápae kare kar yumwan sér i konamp te, ‘Yeno’rá sénamp, ‘Mono’rá sénamp énénkér yak mono.

19 Ono, tá Sailas, tá Timoti yino yumo ou mek kar farákápámp am te Kwaromp Táráp Jisas Kraisomp karono. Tá yumo wae mérapon: Krais te ‘Yeno’rá sér, ‘Mono’rá sér i konámp énénkér yaknámp arop mono. Krais te kar kare kar saráp séria ‘Yeno’ ri konámpomo.

20 Ye! Kwaromp kápae kare kar am ‘Apae nanamp’rá séri námp yak nánko, nomo Kraiso téremp nkea ‘Ye, kare karono’rá nínik mwanámpomo. Aenámpara, Kwaromp kar wa námp fek nomo Kraisomp e fek sérrá, ‘Am kar te kareno’ ria Kwaromp e narek sampok konámpom.

◊

21 Tá Kwaro námoku yinan yumont kárákáre sáp nánko, nomo Kraisén mérnámp kárákáre fek yakáp

◊ **1:20:** Ro 15:18-19; Yé 3:14

námpón. Tá takria mao nánapia,

²² mao námoku nomwan, náráponoria taok-pap nampria, nomp ninik mek Yiki Kor Spirit pap námpón. Am Yiki Kor Spirit te Kwaro nomwan, ankank wakmwaek sánk nanampria manmékir sápnámp ankank niampón. Aenámpara, nomo fwap arakrá mér mwanámpón: Kare, mao ponankor sáp nae-námpria ninik mwanámpón. [◊]

Pol Korin mek koupour akwap moimp fi kor ninik

²³ Onomp ninik mek ponankor méri yaknámp Kwaromp e fek ono kare kar sénamp te ará: Ono apaeritea Korin mek koupour korop moi nampanápe, ono koropea yumwan yopor nanko, yumo pwarápae sámpantá ninampono. [◊]

²⁴ Apae yino 'Yiráp mérapan poukwap námp'rá sénámpánápe, mono. Am mér te waeman yumoku kárákáre fek foukouri yakápi napono. Aenapara, yino te párák yumont tére nánko, yiráp ninik mek warákár koropanoria námpón. [◊]

2

¹ Tá onokump ninik mek te wae arakrá séri nampono: Ono warko yumonapok akwapea yiráp ninik kápae fárámpea pap mono. [◊]

² Táte ono yiráp ninik mek yonkwae kápae sánk nanko te, wa fwap onomp ninik mek warákár sáp naenámpón? Am te apae riteanápe, onan warákár sáp mwanap te yumo támaono.

[◊] **1:22:** Ro 8:16-17; Ef 1:13-14; 1 Jo 2:27 [◊] **1:23:** Ro 1:9 [◊] **1:24:**

1 Pi 5:3 [◊] **2:1:** 1 Ko 4:21

3 Yumo te onan warákár fwap sáp konap koumteouráp aropara, ono yumonapok akwapea nanko, yumo onan níník kápae sáp te monoria nampon. Am táman maok, ono wokwaek pas kumwiampón. Ono te wae mérampon: Táte yumoku fwapokwapi pwate napo, ono am fek warákár nanko te, yumo kor am táman warákár napon.

4 Kare, wokwaek ono yiráp por pas kumwiamp ke fek te, onomp níník mek kápae tokwae sámpea, yonkwae touweria ono kápae kare ém méntériampón. Ono, yiráp níník mek kápae sámp mwanapria, am pas kumwi mono. Ono am pas kumwiamp te, ono yumwan nouroup kare namp nkea mérenkria ninampon. [◊]

Arop námwan kwatae níník napo, ník mo pwar mwanap kar

5 Arop ankwapao níník kápae fárámp mwanap ankank sankorop-pap námp te, mao te onomp níník mek kápae tokwae kar sáp mono. Kánanke kwarokon. Mao te yumwan yiráp ponankor níník mek kápae nénk námpon. Ono te kar kárakáre fek sér te monoria namp kwamp, ‘Ankwap fárákapamp níník mek kápae kánanke sámp nap’rá sénampono. [◊]

6 Yiráp ou mekamp kápae kare arop am takinámp aropan nopok touwe sánk nap te, maomp kwatae níníki námp fek pwi námp tamaono.

7 Aeno yumo ankwap níníkan oukoumwan níníkenke: Yumo maomp kwatae níník ník mo, pwarará man yonkwae porokwe mwanap te

[◊] 2:4: 2 Ko 7:8-9 [◊] 2:5: 1 Ko 5:1

kwapwe kareno. Takria kápae tokwae kar am aropan anámpá papantáno.

⁸ Aeria maok, ono yumwan kárákáre fek sénae namp te ará: Yumo man oukoumwan aropomp nap man yénkép kipo.

⁹ Ono wokwaek am pas kumwiamp te, yumo am aropan mokopia fwapokwap mwanap nke naeria kumwiamp. Yumo te, ankank ponankor ono kumwiamp karwaokria ankank ponankor tére nap ni mo nierá mér naeria niampom.

¹⁰ Táte yumo arop ankwapan kwatae níník ník mo pwar nap te, ono kor ník mo pwar konampon. Aeno kare, ono kare ník mo pwar nanamp ankank yak nánko te, ono Kraiso nke námp fek yumwan yaewour nanampria ník mo pwar nampon.

¹¹ Ono am tak namp te apae riteanápe, nomo Satanomp níník te wae mérámpom. Takria mao nomwan kwekária nomwan kwe-pwarantánoria apápria nampon. [†]

Taitusén nke naerianámp kar

¹² Ono wokwaek taun Troas mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp naeria akwapamp fek te, Tokwae Karao ono tak tére nanamp mwae kup kík-pwararámpom.

¹³ Aempan maok, onomp níník te porokwe fek yak mono. Am te apae riteanápe, ono onomp ankwapnáp Taitusén nke moria nampon. Aeria maok, ono Troas fákáreran pwarará koropea provins Masedonia mekiampom. [‡]

[†] **2:11:** Lu 22:31-32 [‡] **2:13:** Ap 14:27

Aposel fákáre Kwaromp kárákáre fek yorowar kwe-pwar konap kar

¹⁴ Oukoumwan te ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. Am te apae riteanápe, Kwaro kápae kare por yinan yaewour nánko, yino Kraisént Satanomp kárákáreran kwe-pwar námpón. Aeria yinan yaewour nánko, yino Kwaromp kar farákáp nánko, am arop fárakap Kraisén mér sámp napon. Aenapo am mér te nánákáre kwapweran ouwirao kápae kare mwaek tia akwapránk námp niampón.

◊

¹⁵ Tá kare karono, yinoku támao waeman yankap konap paura nánákáre kwapwe niamp nánko, Kraiso sámpea Kwarén ofa sánk námpón. Am nánákáre te yámar mek pok mwanap mwaeaok yakápnap arop ou mek akwap, te yaomwi mek pik mwanap mwaeaok yakápnap arop ou mek kuri akwap námpón. ◊

¹⁶ Am yaomwi mek pik mwanap mwaeaok yakápnap arop fárakapao nunump nap te, arop sumpwi mákáre niampria, am támao am fárakapan sumpwi nénk konámpón. Aeno yámar mek pok mwanap mwaeaok yakápnap fárakapao nunump nap te yiki yakáp mwanap nánákáre niamp nánko, am támao am fárakapan yiki yak nénk námpón. Wa mokop am tére naenámp fwap pwi kare yak námpón?

¹⁷ Aeno yumo te wae mérapon: Yino te kápae kare arop am fek ankank ti mwaria, Kwaromp kar farákáp konap niamp te mono. Yino te Kwaro námoku am tére sápeanánko, yae-párák kare térerá tukup námpono. Yino te Kraisént ankárankamp

◊ **2:14:** Ro 6:17 ◊ **2:15:** 1 Ko 1:18; 1 Pi 4:11

ninik fek, tá Kwaro nke námp fek yae-párák kare kar farákáp konámpón.

3

'Wourékam kontrakamp tére arop'rá sénámp kar

¹ Ae te oukoumwan yino warko yinokump e narek sampok mwanámp nie? Ae te yino arop ankwap fárakapao i konapnámp yino ankár yumwan, yinomp e narek sampokenkria arop ankwap fárakapao yumwan pas kumwi nap sánk námp nie? Tá yumo ankár yinan yaewourrá take pourouráp pas kumwi nap nie? Am te mono. [◊]

² Yinomp e narek sampok mwanap pas te yumo kare támaono. Aenapo am pas fekamp kumwi te yinomp ninik mek tank námpon. Arop ponankor am pas nkerá farákápria mér mwanapon.

³ Yumo te Kraiso kumwinámp pas érik karaok yakáp napono. Yinomp tére fek Kraiso am pas kumwi námpon. Mao te ing fek kumwi mono. Ÿiki Yak konámp Kwaromp Spirit fek kumwi námpon. Mao te yumwi worare fek kumwi mono. Mao te aropamp ninik mek kumwi námpono. [◊]

⁴ Yino am takrá sénámp fi te aráno: Kraiso yino man mér mwanámp papeanánko, yino Kwarén mér kare námpara, yino sérrá:

⁵ Kare yinoku te mámá tére mwanámp pwi mo námpara, yino te 'Yinoku ankank tére námp'rá sér mono. Kwar ankárankampao saráp yino tére mwanámp fwap pwi pap konámpón.

⁶ Mao támao yinan tére mwanámp pwi pap nánko, yino wourékam kontrakamp tére arop

[◊] 3:1: Ap 18:27 [◊] 3:3: Kis 24:12

yakáp námpon. Am kontrak te lo fekamp kumwi ankank mono. Am te Yiki Kor Spiritamp ankankono. Loamp kumwi te, yumo ankár sumpwi mwanapan yénkép námpon. Aeno Yiki Kor Spirit te aropan yíki yak sánk konampon. [☆]

⁷ Yumo nínikenke! Kwaro yumo kárákáre fek lo kumwimp te náráp wae kwapwe méntér koropámpón. Aenko, Mosesomp yimetápok te am wae tákapánko yakea wakmwaek éréképrá ak-wapámpán maok, Israel fákáre maomp yimetápok nke mwanap pourou mono. Aeno am lo sumpwi konap nénk námp te, am wae kwapwerént takrá koropámpao maok, [☆]

⁸ oukoumwan Kwaro koumteouráp aropan Yiki Kor Spirit nénk naeria tére námp te, am táman kwe-pwararea Kwaromp wae tokwae kar sámp napon. [☆]

⁹ Am loamp tére te nomwan kotria sérrá, ‘Nomo ankár yaomwi mek pik mwanámp’rá sénámpón. Aeno tátē maomp tére Kwaromp wae tokwae méntér koropámpán nánko te, koumteouráp aropao Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop yakáp nap wakmwaek korop námp te yoporop wae tokwae kar méntér korop námpon. [☆]

¹⁰ Am loamp téreao sámpá yaknámp wae te oukoumwan am wae te warko yak mo námp niampón. Am te apae riteanápe, mámá ankwap Kraiso tére námpao man kwe-pwarará yoporop wae tokwae kari yak námpon.

¹¹ Am loamp tére pwar naerianámp te, Kwaromp waerént korop námpon. Aenámpara, am Spiritomp

[☆] **3:6:** Jo 6:63; Ro 7:6 [☆] **3:7:** Kis 34:30 [☆] **3:8:** Ga 3:2-5 [☆] **3:9:** Ro 3:21

tére yaká yak konámp te, Kwaromp wae tokwae karrápono.

12 Yino am wae tokwae yinan tokwae kari yaká yak naenámpria mér kareria am táman yépék námpara, apáp mono. Yino ankár érik karaok kar farákáp konámpon.

13 Yino Mosesoimp niamp mono. Israel firao Mosesomp yimetápkamp wae érik éréképrá akwap nánko nkeantánoria waempyam woukoup tenámpono.

14 Aempan maok, am Israel firamp ninik te oukoumwan fákapá yakámpon. Aempara, kápae kare por am fárakap te épi kontrak fekamp karan nkerá farákáp napo maok, am waempyam támao maomp ninik mek nánánkári yakrá koropea oukoumwan námpo. Am aokorop-pwar naenámp arop te yak mono. Aenánko oukoumwan Kraisén mér nap fek maok, Kwaro am waempyam aokorop-sír konámpon. [◊]

15 Ye! Kápae kare por am fárakap te Mosesomp lo kar nkea farákáp napao, maomp ninik mek waempyam nánkárápá yak nánko koropea oukoumwan napon.

16 Aeno tátē arop kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok akwap naerianánko te, Kwaro am waempyam aokoropá sír konámpon. [◊]

17 Mámá yaknámp 'Tokwae Kar'rá sénámp te Spiritono. Tátē Tokwae Karamp Spirit arop ankwapént yak nánko te, ankank ankwap am aropan nánánkár mono. Mao te amwar kar yak námpo. [◊]

[◊] **3:14:** Ro 11:25 [◊] **3:16:** Ro 11:23,26 [◊] **3:17:** Jo 8:32,36; Ro 8:2; Ga 5:1

¹⁸ Tá nomo ponankor nomp yimetápok nánkáráp mwanámp ankank yak mono. Aenámpara, Tokwae Karámp wae tokwae nomonámpok korop námp te, nomo te nke konap wunéri kor fekamp waerao arop pourouk akwapá tákáp námp ni-ampón. Kápae kare por nomo am wae sámpa wae nánko maok, am waerao nomwan ankwap pourourápi pap nánko, nomo te Tokwae Kar námokuráp wunéri niamp fek yakáp námpón. Tokwae Kar mao te Spiritara, tak námpón.

4

Porokwenámp arop ntia Kwaromp kwapwe kare ankakan sénámp kar

¹ Kwaro yinan aropompia maomp kar farákáp mwanámp tére sáp námpara, yino te am térean kokwae mo i konámpono.

² Yino te pwarápaé konap kwatae níník mek yak námp te waeman younkwe mwaek sírari námpón. Yino te kwekár níník fek paokop mo i konámpono. Yino te Kwaromp kar pwarará ankwap kar sér mo i konámpono. Yino te kare kar érik farákáp nánko, arop ponankor fwap yinomp níník youroukouphia yino Kwaro nke námp fek yae-párák kare níník fek tére námp mér mwanapon.

³ Aeno táte ankwap fárakáp am yino farákáp konámp Kwapwe Kare Kar fi mér mo nap te, am fárakápamp níník mek oukoumwan waempyam nánkáráp yak nánko, yaomwi mek pik mwanap mwaeaok yakáp napara napon.

⁴ Mámá apár mekamp kwekár kwar Satano am Kwarén mér monap arop fárakápamp níník mek

te nánánkári fákeyak námpón. Aenánko, Kraisomp Kwapwe Kare Karamp wae yokor námp te, am fárákapamp níník mek akwap naenámp pourou mo námpara, am fárákap Kraisén nkea, Kwaro kor take pourouráponorá mér mo napon.

⁵ Yino te yinoku i konámp níníkan farákáp mo i konámpón. Yino te 'Krais Jisas támao nomp Tokwae Kar'rá séria, tá yino te Jisasomp e narek sampok mwaria, yiráp tére arop niamp yakáp námpón.

⁶ Wokwaek kar Kwaro ankank yoronámp ke fek mao sérrá, "Kírikíp mek wae koropano." Aerimpan am Kwaromp wae támao koropea yinont yakria yinomp níník mek am wae tokwae puri yak námpón. Am wae te arakimpon: Yino Jisas Kraisomp yimetápkamp wae tokwae nkea, am fek Kwaromp wae ntia kárákáre tokwae mérámpón. [◊]

⁷ Aeno yumo nke napo, mámá Kwaromp Kwapwe Kare Kar yino kárákáre mo, arop mwarao sámp-fákeyak námp te, kwar fekamp kárákáre mo faokor konámp sospen kwatae mek mani ankank kwapwe kareao tank námp niampón. Aenámpara, arop fárákap ponankor am Kwaromp kárákáre tokwae nke mwanapon. Am te yinomp kárákáre mono.

⁸ Yinan kápae kare apárok mwaek yinomp pourouk touwe kwatae koropánk námpao maok, yinomp kárákáreran taokarrá pap mwanap pourou mono. Kápae kare ankank yinomp níník sámpá yampourou námpan maok, yinomp níník te kwatae akwap mono.

[◊] **4:6:** Stt 1:3; 1 Pi 2:9

9 Arop fárakap yinan kwatae pap mwaria yérépe napan maok, Kwar te yinan pwar mo i konámpono. Tá arop fárakapao yinan fupukrá némpouk épér napan maok, am fárakapao ponankor yinan surumpwi kák mono.

10 Yino te kápae kare por Jisas sumpwi námp niamp take pourouráp yinan kor korop naerámponoria níki-samp paokop i konámpon. Aenámpara, Jisasomp yiki yaká yakao kor yinomp pourouk érik yak nánko arop nke konapono.

11 Yino te Jisasomp tére námpara, kápae kare ke fek yino yiki yakáp nánko, arop fárakap yinan tirá wour mwaria koupourou i konapon. Aenapo Jisasomp yiki yakao kor yinomp sumpwi mwanámp pourouk érik yak konámpon.

12 Aenánko aposel yinan sumpwirao náráp tére konámpan maok, tá am fek Jisasomp yiki yakao yumwan tére námpon.

13 Yino Jisasén mér námp am ninik te Kwaromp Buk fek sénámp niamp wuri popwar námpon. Mao sérrá, “Ono wae Kwarén mér nampara, ono érik sénampon.” Yino kor wae mér námpara, yino am mér námp érik sér i konámpon.

14 Yino wae arakrá mérámpon: Kwaro Jisas Tokwae Karan fárámpea papámpara, mao yinan kor Jisasént fárámpea papria yinan yumont érékpá akwapea Jisasomp wonae fik pwate nánko, yakáp mwanámpon. [☆]

15 Am ankank ponankor yinan korop námp te yumwan yaewour nanampan námpon. Am ninik fek táman Kwaromp aropomp fwap kápae kare

[☆] **4:14:** Ro 8:11; 1 Te 4:14

koumteouráp aropan térea wae nánko, am koumteouráp arop fárákap fwap Kwarén fáparák tokwaeria maomp e sakap mwanapono.

Aposelfákáre Kwarén méria kárákáre sámpnap kar

¹⁶ Nomo te am Kwaro kwapwe kare tére námp táman niníkria Kwaromp tére te poporokweria pwar mo, kárákáre fek tére konámpono. Tá kare nomp pourou te kwatae akwap naeria námpan maok, wampweno. Yinomp waemp te kumur méntép niník wourékam sámp konámpono.

¹⁷ Am te ará: Mámá touwe yinan korop námp te kánanke kwarokria, am te fae tákáre ke fek saráp yak námpón. Aeno ami námp fek nopol nánkár wakmwaek te, yámar mek kwapwe kare tankáp mwanámp yaká yak naenámp sámp mwanámpón. Am kwapwe kare tank yámar mek sámp mwanámp te, mámá touwe sámp námp táman kámákár kare akwap námpón. [✳]

¹⁸ Tá nomo te ankank yi fek nke námp táman tokoreyakáp mo i konámpono. Nomo te ankank nomo yi fek nke mo i konámpán kárákáre fek tokore yakáp i konámpon. Am te apae riteanápe, nomo yi fek nkenámp ankank te fae tákáre ke fek saráp yak naenámpón. Aeno am kwapwe kare ankank nomo yi fek nke mwanámp pourou mo námp te, am te yaká yak naenámpara, nomo am táman saráp tokore yakáp námpono. [✳]

5

Apárok yakápnap ntia yámar mek yakáp mwanámp kar

[✳] **4:17:** Ro 8:17-18 [✳] **4:18:** Hi 11:1-3

1 Nomo wae takrá mér námp te ará: Mámá sákae nomo am mek yakáp námp am turupwi nánko te, nomo waeman nap kwapwe kare Kwaro nomwan sáp naerianámp yak námpón. Am te aropao yae fek ti moi napono. Am te yámar mek yakria ankár taki yaká yak naenámpón. ☀

2 Nomo oukoumwan mámá nap mek yakáp námp fek te, nomp am nap yámar mek yak námp táman sámp mwar karrá éménkrá yakáp námpón. Am yámar mek yaknámp nap te waempyamnámp nomp pourouk oupoupouri yak naenámpón. ☀

3 Am te apae riteanápe Kwaro am nomp pourouk yirímp tenánko te, nomo pourou mwar yakáp mono.

4 Ye, kare, nomo oukoumwan mámá sákae mek yakáprá touwe sámprá éménkrá yakáp námpón. Am te apae nomp épi pourou man pwar mwarrá sénámpánápe mono. Nomo te wourékan pourouan waempyam wourékan námp sámp ea mámá sumpwi mwanámp pourouk yirímp nánko, mao fwap yiki yak kare sámpanoria námpón. ☀

5 Kwaro námoku nomwan am yiki yak sámp mwanapria nánapi pwararea, mao nomwan Yíki Kor Spirit wae sáp námpón. Yíki Kor Spirit am te ankank Kwaro nomwan wakmwaek sáp naenámp yak nánko, manénkír sápnámp ankankono. Wae-man kare karono, mao fwap nomwan ankár ponankor ti-sáp naenámp mérámpón. ☀

6 Ae naenámpara, am támao kápae kare por nomwan niník kárákáre sáp konámpón. Nomo te wae mér, oukoumwan nomp pourou kare fek

✉ **5:1:** 1 Ko 15:47-49 ✉ **5:2:** Ro 8:23 ✉ **5:4:** 1 Ko 15:53 ✉ **5:5:**
Ro 8:16,23

yakápnámp ke fek te, Tokwae Karént maomp némpouk yakáp mono.

⁷ Nomo oukoumwan man mér námp fek saráp paokop námpon. Nomo te man oukoumwan nke mono. *

⁸ Aeno ono wae sénampon: Nomp ninik am fek táman warákárrá kárákáre yakria, nomo mámá pourou mapek pwarará pokea Tokwae Karént mao yaknámp némpouk yakáp nánko, am te nomp némp kare yakano kar námpon. *

⁹ Aenámpan maok, wampweno. Nomo apae némpouk yakáp námp kápae kare por nomo ninik kárákáre fek yakáprá, Tokwae Karao warákárnámp ninik fek tére konámpon.

¹⁰ Am te apae riteanápe, nomo wae mér, nomo ponankor te Kraiso kot námp fek nomo tukup mwanámpono. Aeria tátē nomo oukoumwan pourou yíki yakáp námp fek kwatae niniki námp, tá kwapwe kare niniki námp, am ankank ponankor nomo ankákárark am takinámp puri fek nopol sámp mwanámpon. *

Nomo arop fárakap Kwarént nouroup mwanap yaewour mwanámp kar

¹¹ Yino Kwaro nomwan takrá youroukoup naenámpan ninikia apáp námpara, yino arop fárakapan, Kwarén mérenkria maomp ninik mek kékéménk námpon. Aenámpan maok, Kwaro nke námp fek te yino wae kwataenámp ninik fek tére mono. Yinomp ninik ponankor te Kwaro wae méri yak námpon. Onomp ninik te, yumo kor

* 5:7: Hi 11:13-14 * 5:8: Fl 1:23 * 5:10: Ro 2:16

yinan, yae-párák kare tére naponorá niníkenkria nampon.

12 Mámá kar te yino yinokump eran sakap nánko, yumo yinan kwawpe kare aroprá niníkenkria kar porokwerá sér mono. Yinomp kwawpe kare niníkan warákárenkria, mámá kar kumwi námpo. Yinomp ninik te yumo fwap arop fárakap pourou mwar táman warákárria aropamp ninik younkoupia warákár mo i konap arop fárakapamp kar pwarokwaprá sér mwanapria námpo.

13 Táte kare, yinan ‘Épépérép nap’rá sénapan maok, wampweno. Yino te Kwaromp tére námpan maok, yino arop nke nap fek épépérép niamp námpo. Aeno táte yino yae-párák ninik fek tére námp te, am támao yumwan yaewour naenámpria námpo.

14 Am te apae riteanápe, Kraisomp yonkuae touwerao yinan tére mek kácea poukwapá akwap nánko tére námpo. Yino waeman énounkoupia wuri nkea wae mér námpo: Arop ankárankampao nomwan ponankor ér-pwarará sumpwi námpo. Am takinámp támao maok, waeman nomo ponankor mént koumpea sumpwi námp niampopo.

15 Mao taki námp támao yiki yak sámpnámp arop nomwan yaewour námpara, warko nomoku nomp ninik fek paokop mono. Nomo ankár am arop nomwan ér-pwarará sumpwia warko fárámp námp, man saráp ninikrá paokop mwanámpo. [☆]

16 Aeria maok, nomo Kristen yakáprá koropea oukoumwan námp te, warko épi ninikaokria arop ankwapaonap ninik youroukoup mo i konámpo.

[☆] **5:15:** Ro 14:7-8

Tá kare nomo wokwaek te épi niniokaokria Kraisomp ninikan takrá youroukoupimpono. Aeno oukoumwan te yino man take ninik fek youroukoup mo i konámpono.

¹⁷ Aenámpara, arop ankwap Kraisént koumpá yak námp te, Kwaro man wourékam kare yoroi páte nánko yak námpon. Yumo fwapi wawenk: Oukoumwan te épi niniik fek paokop i konap te wae ponankor pwate nánko, wourékam niniik fek paokop mwanapao wae korop námpon. [◊]

¹⁸ Kwaro námoku nompor am ankank ponankor yoroi námpon. Wokwaek nomo te maomp yopor arop yakápimpan maok, Kraisomp tére fek mao yinan méntér nouroupi yakáp mwanámp nánapi pwara námpon. Aeria mao yinan man yaewourrá yopornap arop tirá méntér nourouprá párankop mwanámp tére sáp námpon. [◊]

¹⁹ Yino sénámp kar te ará: Kwaro waeman Kraisomp tére fek ponankor aropan tére nánko, yopor i konap sirarea méntér nouroup napono. Aenámpara, mao te am aropaoínap kwatae niniik ponankor warko niniik mo, pwar námpon. Tá mao aposel yinan, am yopor nap pwarará man nouroupi yakápnap kar farákápenkria tére sáp námpon. [◊]

²⁰ Aenámpara, yino Kraisomp top kor fekamp kar sámpeanámpan farákáp námpon. Am te ará: Kwaro námoku kápae kare aropan yinomp top kor feknámp wumwi námpon. Yino Krais námokuráp karan ponankor aropan farákápria yino am fárakapan arakrá sér: ‘Yumo ankár

[◊] 5:17: Jo 3:3 [◊] 5:18: Ro 5:10 [◊] 5:19: Kl 1:19-20

Kwarén yopornap ninik pwarará mént nouroupi yakápenk'rá sér i konámpono.

²¹ Krais te kwatae ninik mo i konámpan maok, Kwaro nomwan yaewour naerianámp kwamp, nomp kwatae ninik tia maomp pourouk koupoukarrá yurumuntukia pwate nánko, mao kwatae ninikinámp arop niampi námpon. Kwaro am takimp te, nomo fwap Kraisént yakáp nánko, maomp kárákáre fek nomo fwap Kwaromp yae-párák kare koumteouráp arop yakáp mwanapria nimpon. [◊]

6

¹ Yino te Kwarént téreria yino yumwan kar kárákáre fek arakrá sénámon: Yumo wae Kwaromp aropomp sámp napono. Takria yumo am maomp aropomp kwaporok pwar mwanape.

² Kwaro náráp Buk fek sérrá,
“Onoku papnamp ke fek táman
ono waráp kar wawia
amwan fwapokwap nampon.
Am ke fek táman ono waráp koupoute kar wawia,
amwan yaewouri nampono.”

Wawenk! Oukoumwan saráp Kwaro nomwan yaewour naenámp ke támaono. Oukoumwan te Kwaro nomwan warko érékép naenámp yaenono.
[◊]

Aposel fákáre Kwaromp tére nap fek touwe sámpap kar

³ Yino te arop fárákapao yino tére námpan wourouump-sér te monoria námpara, yino te arop

[◊] **5:21:** Hi 4:15; 7:25-26 [◊] **6:2:** Ais 49:8; Lu 4:19-21

ankwapan kwatae nínik fek akwap naenámp ankank fek téreantánoria mér kar i konámpón.

4 Yino te Kwaromp tére arop yakáp námpara, kápae kare por yinomp kwapwe kare nínik, ponankor aropan arakrá yénkép konámpón: Yino te nkawakwe make kar ntia touwe yinomp pourouk koroprá, yinan sámpá yampourou námpán kor, kárákáre kare fek foukouri yakáp i konámpón.

5 Arop fárákap yinan fupukrá fápákamánkrá kák napono. Yopor arop fákáre te yinan wouroumpséria ti-yérépe napono. Yino te térea wae námpon. Yino te kumuruk yérékria fwapi pamp moria, mwae touwe yakáp i konámpón.

6 Aenámpán maok, yino te yiki kare níníkrá kwapwe kare yonkwae kour sámp-fákeyakáp i konámpón. Yino koupour kar yopor mo i konámpón. Yino te arop fárakapan yae-párák yaewour i konámpón. Yino te Yiki Kor Spiritamp kárákáre sámp konámpono. Yino te arop ankwapan nouroup i konap níníkan saráp tére konámpón. ☀

7 Yino te kare kar karan farákáp konámpono. Yino te Kwaromp kárákáre fek tére konámpono. Yino sampnámp yae-párák kare nínik te yorowar i konap ankankan ankwap yankopampor yae-párák mwaek samp, ankwap kwe-pwarampor yae-mánkwan mwaek samp konap niamp fek, am fek táman yorowarria Kwaromp tére námpono.

8 Arop ankwap fárakáp te yinomp e narek sampok konapan maok, ankwap fárakáp te nopok yinomp e apárok sampik konapon. Ankwap fárakáp te yinomp younkwe mwaek kar kwatae sérar

napan maok, ankwap fárakap te arop ankwap fárakapan sérarrá yinan 'Mao te kwapwe kare ninik napono'rá sérar i konapon. Arop ankwap fárakapamp ninik te, yinan, kwekár sér i konap aropan mpwe napan maok mono, yino te kare kar karan saráp sér i konámpo.

⁹ Arop yinan mér námp yak mo niampan maok, kápae kare arop yinan wae mérapon. Yino te arop sumpwi mwarianámp niampan maok, mono. Yino oukoumwan yiki yakáp námpo. Aropao yinan touwe kwatae sáp napan maok, yinan sumpwi fupukrá kák mono. [◊]

¹⁰ Yino te ninik mek kápae tokwae sámp námp niampan maok, wampweno. Yino te warákár saráp yakáp i konámpo. Yino te pourou fekamp ankank ponankor mo kare yakáp námpan maok, wampweno. Yino Spiritamp ponankor ankank kápae kare aropan nénk nánko, kápae kare ankankráp arop niampi yakáp napono. Yino te pourou fekamp ankank mo námpao maok, wampweno. Yino Spiritamp kápae kare ankank sámp námpo.

[◊]

¹¹ Korin fákáre, yumwan yino yinomp ninik ponankor érik farákarrá séreano. Tá yino te yumwan nouroup kare námpo.

¹² Yino yumwan nouroup mwanámp ninik te sérémékéri fákeyakáp mono. Yino yumwan nouroup kare námpo. Aenámpan maok, yumoku támao yiráp nouroup mwanap ninik nánankári fákeyakáp napo, nomo ankárankamp ninik fek yakáp mo námpo.

13 Ono oukoumwan te yumwan naropwaro náráp tárápuan sér i konámp niamp fek arakrá sénaeria nampon: Yumo am yíno i konámp nínikan nopok yinan sáp mwaria te, yumo kor ankár yinan ponankor nouroup kar kipo.

'Nomo te Kwaromp Yiki Kor Nap'rá sénámp kar

14 Kristen mo, amwar yakáp nap arop te mwar pourourápara, yumo te am fárakapént paokopria maonap nínik am fárakapan yaewouri kwapon! Mokopia yae-párák kare nínik ntia lo ták-sir konap nínik am anánkaopwe fwap tapokwaprá tére nenepon? Wae te mokopia fwap kirikipént tapokwap naenámpón. *

15 Ae te Krais Satanént nourouprá yak námp nie? Mokopia Kwarén mérnap arop, tá mér monap arop am anánkaopwe fwap ankárankamp pourouráp nínik sámp nenepon?

16 Mokopia nomo Kwaromp nap ntia kwekár kwarén lotu i konap nap ankárankamp mek tapokwap mwanámpón? Yumo te wae mérapon: Nomo támao nomo yiki yak konámp Kwaromp yiki kor napara, wokwaek Kwaro nomwan nínikia arakrá sérimpon:

“Ono am fárakapént yakria
am fárakapamp ou mek yárak nanampon.
Tá ono am fárakapamp Kwar yak nanko,
am fárakap onomp firáp koumteouráp arop
yakáp mwanapon.” *

17 Aeria Tokwae Karao Kristen moyakápnap arop fárakapan nínikia ankwap kar sérá,
“Yumo te ankár am fárakapan pwarará tukupea

* **6:14:** Ef 5:7-11 * **6:16:** 1 Ko 3:16

ankwap fek yakáp kipo.
 Tá yumo Kwaro nke námp fek
 oumnámp ankank sámp kwapono.
 Aenapo maok,
 onoku támao ono yumwan éréképea, [◊]
¹⁸ ono yiráp naropwar yak nanko,
 tá yumo onomp tárápu yakáp mwanapon.'
 Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Tokwae Karao
 arakrá sénámpón." [◊]

7

¹ Ononamp fákáre, nomo te Kwaro kar kárákáre
 pap námp te wae sámp námpon. Aenámpara, nomo
 ankár nomp pourou ntia wunéri mekamp oum
 ponankor tirá éperia yiki kare yakáp mwanámpón.
 Tá nomo ankár Kwarén apápia, maomp yae ankore
 mek yiki kare ninikaok kar saráp yakáp mwaro. [◊]

*Korin fákáre kwatae ninik younkwe sinapo Polo
 warákárnámp kar*

² Yino te arop ankapan kwatae pap mo i
 konámpono. Yino te ankwap sámpá yampourou
 mono. Yino te arop ankapan kwekária maomp
 ankank pouroukoup moi námpon. Ae konámpara,
 yumo te ankár yinan nouroup kar kip.

³ Ono takrá sénamp te, yumo pwarápae mwanap
 karan sér mono. Ono wae arakrá séri nampon:
 Yino te yumwan pwar mono. Nomo sumpwi, tá
 nomo yiki yakáp námpán kor, wampweno. Yino te
 yumwan oukoumwan warákárrá yakáp námpon.

⁴ Yumo yae-párák kare paokop napan wae mér
 kareria, yumwan warákár tokwae nampon. Kápae

[◊] **6:17:** Ais 52:11 [◊] **6:18:** Hos 1:10 [◊] **7:1:** 1 Jo 3:3

kare níník kápae yinan korop námpan kor, ono yumwan níkia kárákáre sámpeyakrá ono warákára wae nampon.

⁵ Yino wokwaek koropea Masedonia mekánko maok, ampok kor yinomp pourou te anepér kánanke sámp mono. Yinan nkawakwe make kápae tokwae koropámpono. Yino arop ankwap fárákapént kar yorowaria yinomp níník te apáp tirink.

⁶ Aempan maok, Kwar te arop níník mek kápae fárámpá yaknámp aropan yaewouria níník mek kárákáre sánk konámpono. Ae konámpao, mao Taitusén yinonámpok sámp-kérép nánko korop námp, am támao yinomp níník mek yaewouria kárákáre ti-sáp námpón. *

⁷ Am támao saráp Kwaro yinomp níník mek yaewouria kárákáre ti-sáp mono. Yumo manénkir Taitusomp níník mek yaewouria kárákáre sánk nap, mao am kar yinan koropá farákáp nánko, am támán Kwaro yinomp níník mek kor yaewouria kárákáre ti-sáp námpón. Taitus yinan sérrá, ‘Yumo onan nke mwar kar’rá yonkwae touwe tokwaeria onont ankárankamp níník fek yakáp mwar karrá yakáp nap, támán ono warákára wae nampon.

⁸ Ono wae mér, onomp pas te yiráp níník mek níník tokwae sánk námpan maok, am támán níník tokwae mono. Kare, wokwaek te ono níník tokwaeampan maok, oukoumwan te mono. Ono wae mérampon: Am pas yiráp níník mek níník tokwae sánk nánko, yumo pwarápae napan maok, am te fae tákáre ke fek saráp námpón.

* ^{7:6:} 2 Ko 1:3-4

9 Aeno oukoumwan te ono warákár nampon. Ono te yumo níník tokwae napan warákár mono. Ono warákár namp te, yumo níník tokwaeria kwatae níník younkwe mwaek sínapan warákár nampon. Ono wae mérampon: Kwaro námoku yumwan am níník tokwae sánk námpara, yinomp kar te yumwan kánanke sámpá yampourou naenámp pourou mono.

10 Níník tokwae ntia pwarápae Kwaro níník mek pap námp am támao nánko, arop nomo kwatae níník younkwek pwarará Kwaronámpok tukup konámpono. Tá am níník fek táman Kwaro nomwan warko érékép konámpón. Aenámpara, nomo te am kwatae níník pwar mwanámp níník tokwae táman níníkrá yonkwae touwe mono. Aeno aropao apárokamp níník tokwaeria pwarápae sámp námp te, am támao akwapea sumpwi mwanap sankoropá pap konámpón. [◊]

11 Yumo te ankár fwapia níník kipo: Am níník kápae Kwaro yumwan sánk námp te, mao yiráp níník mek nkvakwe make kwapwe kare níník kák námpón: Yumo onomp pas sámp nap te, koupour kar am aropan fwapokwapia yumo, yino te monoria yénkép napon. Mao yumwan takenkrianánko, am kwatae níníkinámp aropan yoporia, warko am kwatae níník arákarrá koropantá apáp napon. Yiráp níník te yinan nke mwaria yonkwae touweria maok, yumo kárákáre fek am kwatae níníkinámp aropan fwapokwap napon. Yumo ponankor am aropamp kwatae níník fwapokwap nap tére mek te yumoku kare

[◊] **7:10:** Mt 27:3-5; Hi 12:16-17

kwatae níník yak mo námp érik yénkép námpon.

¹² Ono wokwaek, yiráp por am pas kumwiampan maok, am kwatae níníkinámp aropamp níníkan fwapokwap nae níníkia kumwi mono. Tá ono am aropao arop ankwapamp níník kwatae papnámp arop man níníkria kumwi mono. Ono warákár namp te, yiráp kwapwe kare níník érik karaok farákár nánko, Kwaro yumo yinan warákár tokwae nap mér namp yumo kor mér mwaniapon. Aeria am fi kor fek táman mámá pas kumwi nampon.

¹³ Oukoumwan te yiráp amnap níník támao yinomp níník mek yonkwae porokwe sáp nánko porokwe fek yakápria warákár námpon.

Aenámpan maok, yinomp níník mwar porokwe fek yak mono, yumo ponankor Taitusomp níník mek yonkwae porokwe sánk napo, maomp níník wae kwapwe kare námpon. Yino am táman nkeá yino kor warákár tokwae námpon.

¹⁴ Wokwaek ono Taitus nkemp fek yiráp e narek sampokamp te, ono am kar sériamp táman pwarápae sámp mono. Kápae kare kar yumwan farákáp konámp te waeman kare karono. Aempnámp taknámp yino Taitus nke námp fek yiráp e narek sampok námp am karao kor am kar te waeman kare karono.

¹⁵ Taitus yumanapok akwap nánko, yumo apáp tıríkrá kour me woukouria maok, yumo man warámpea yumo ponankor maomp karwaoki napon. Mao am táman oukoumwan níníkria, maomp níník yumwan aropomp kare námpono.

¹⁶ Oukoumwan ono warákár kare namp te, am te apae riteanápe ono wae arakrá mér nampon:

Yumo te waeman yae-párák kare nínikaok tukup mwaria napon.

8

Kristen fákáre ankwap Kristen fákárean yaewour nap kar

¹ Ononamp fákáre, yino te Kwaro Provins Masedonia mekamp sios fákáreran aropomp tokwae sánkámpan yumwan sér mwarianeano. [✳]

² Am fárakapamp nínik mek kápae tokwae kórop námpan maok, am fárakapamp nínik mokop nap nke naeria námpón. Tá am ke fek te am fárakap ankank mo napao maok, am te wampwenoria, am fárakap énénki warákár tokwae napon. Aeria maok, am fárakap te ankwap Kristen fákáreran níníkria kápae kare maniráp ankank nénk mwanámpria koupoukour napon.

³ Ono wae mér nampan érik sénampon: Am fárakap te námokuráp nínikaokria am mani papapono. Am fárakap te ankank nénk mwanap wae pwi nánko, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. Am fárakap te ankank nénk mwanap wae pwi námp te, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon.

⁴ Am fárakap te yinan ‘Yumo takenk’rá sénapo, ankwap siosént téreria Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwaria kárákárea waeapon. [✳]

⁵ Wokwaek te yino arakrá nínik: Am fárakap wae mani ankwapmwaek nénk mwarea napon. Aerimpan maok, am fárakap te am kámákarea tukup

[✳] **8:1:** Ro 15:26 [✳] **8:4:** 1 Ko 16:2

napon. Manénkir te námoku támao Kwarén ponankor sánkea maok, mao Kwaromp ninikaokria námoku támao yinan kor ponankor sáp napon.

6 Wokwaek Taituso am arop aropomp mwanap tére yumo ou mek térempan yino, ankár warko arákarrá akwapá térea pwaranoria kárakáre námpón.

7 Ankank ponankor te yumo kwawpe kare ninik fek kámákár napon. Yumo te Kwarén mér kárakáreria am mér nap érik farákáp konapon. Yumo te waeman mér kápae kare napara, yumo Kwaromp tére mwaria warákárrá tére napon. Tá yumo yinan kor warákár kare napon. Táte taknámp oukoumwan kor yumo ankár am aropomp mwanap tére te kwawpe kare ninik fek téreria kámákár tukup kipo. ☩

8 Ono te yumwan lo sánk mono. Ono párák karan ‘Arak kip’rá sénamp te, ankwap fárákapao am tére yae-párák tére mwaria napan, am ninik fek táman yiráp ankwapan aropomp nap te, tokwae kar ankank nie nke naeria nampon.

9 Yumo te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp aropomp te waeman mérapon. Mao te wae-man ankank kápae rápao maok, yumwan yaewour nanampria te, ankank moráp arop niampimpon. Tá mao ankank moráp arop niamp yak námp te, támao yumwan yaewouránko, yámar mekamp kápae kare ankank ti mwanapria nimpon. ☩

10 Am te yumwan yaewour kwawpenámp ninikan yumwan érik sénae rampon. Ankwap yopwar fek yumomékir ankwap siosén yaewour

✩ 8:7: 2 Ko 9:8 ✩ 8:9: Mt 8:20; Fl 2:6-7

mwanap am mani ankank koupoukournap tére fi yokoria yumomékir takrá tére mwaria warákár tokwae napon. Taki napara, yumo ankár takrá térea pwar kipo.

11 Oukoumwan te yumo fwap térerá tukupea pwar mwanap te kwapwe kareno. Wokwaek yumo am tére koupour kar tére mwaria wae napara, tá taknámp oukoumwan koupour yiráp ankanként puri fek térea pwar mwanapon.

12 Táte arop ankank nénk mwaria warákár napo te, Kwaro kor am ninik táman warákár tokwae konámon. Kwar te arop mao fákeyaknámp ankankan nkea maomp ninikan saráp youroukoup i konámon. Aeno mao te aropao monámp ankankan ‘Sápaerá ninik mo i konámon. [◊]

13 Ono te ‘Yumo kápae tokwae sámp napo, ankwap koumteouráp arop fárakap kánanke sámpenk’ ria sér mono. Ono warákár namp te, yumo ponankor ankwap fárakapént puri fek yakápenkria nampón.

14 Oukoumwan má ke fek te yiráp kápae kare ankank fwap ankank monap aropan pwi pap naenámon. Tá wakmwaek yumo ankank mo napo kor, mao ankank kápae kareria te fwap nopok yumwan pwi pap mwanapon. Takria maok, yumo nonopokria ponankor ankárakamp puri fekamp ninik fekria kwapwe kare yakáp mwanapon. [◊]

15 Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp ni-
ampon:

“Arop fir mana kápae kare sámpea te,

[◊] **8:12:** Mk 12:43 [◊] **8:14:** 2 Ko 9:12

ponankor fári pwar námp te ankwap tank mono.
Tá arop kánanke sámpea fánámpao maok,
maomp yare mek wae pwi námpón.” [◇]

Taitus Korin mek akwapá yaewournámp kar

¹⁶ Ono Kwarén ‘Aesio’rá sénamp te mao Taitusomp ninik mek tére nánko, maomp ninik te yinomp ninik niampria, yumwan yaewour naeria warákár tokwae námpán nampon.

¹⁷ Mao wae yino sénámpao námpao maok, mao námoku kor am tére naeria warákár námpara, mao námokuráp ninik fek yumanapok akwap námpón.

¹⁸ Tá yino yinomp ankwapnáp ankáránk Taitusént akwapanoria sámp-kérépreano. Am arop te sios mek Kwapwe Kare Kar farákáp konámp eráp aropono.

¹⁹ Tá am támao mwar mono. Sios fákárerao man yinont yárakrá am arop aropompria, mani koupoukour konap tére yaewour naenámpria pap napono. Yino am tére tak námp te Tokwae Karamp eran saráp sakapria, arop fárakapan yénkép nánko, mao wae fwap yino am tére mwanámpria warákár námp mér mwanapria námpón.

²⁰⁻²¹ Yino te Kwaro nke námp fek saráp kwapwe kare ninik mwaria mono, ankár arop nke nap fek méntér kwapwe kare ninik mwarianámpón. Táte yino arop ankwapao yino mani taokeyakáp námp fek yinan kar kwatae sér te monoria námpón. Aeria námp kwamp, yino yinomp ankwapnáp méntér sámp-kérépreano.

²² Tá yino yinomp ankwapnáp ankwap am arop yaworént sámp-kérépreano. Kápaé kare por yino

[◇] **8:15:** Kis 16:18

wae mokopon nke mwaria, nkvakwe make tére mek pap tea nke nánko, mao fwap tére kárakáre konámpono. Mao arakrá mér kare námpón: Yumo man kwapwe kare ninik mwanap mér kare námp, mao am tére naeria kárakárea wae námpón.

²³ Yumo Taitusén te wae mérapono: Mao te onont fearámpea onomp ankárankamp téreria yumwan yaewour i konempon. Tá Taitusén ankwapnáp yawor te yumo fwap arakrá mér kipo: Am yawor te sios fákáreamp tére arop yakria am arop yawor tére nep fek, Kraisomp e narek sampok konepono.

²⁴ Tak nepara, yumo te ankár yiráp aropomp am arop yininkaopweran yénkép kipo. Aenapo maok, am aropan sámp-kérépnap sios fákáre yiráp aropomp mér karia am fárakap yino yiráp térean warákár námp am te kwaporok mwar táman warákár mono, waeman kare karnámp nke mwanapono. ☩

9

Ankank monap Kristenan yaewournámp kar

¹ Yumo te, Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanámpria koupoukkouranap mani te wae mér napon. Aenapara, ono te am ankank táman kar tokwaeri kumwi mono. ☩

² Ono wae mérampon: Yiráp ninik te am ankwap fárakapan yaewour mwanap tére nap táman kápae kare por ono yiráp e Masedonia fákáreao wa nap fek narek sampok konampono. Ono am fárakapan arakrá séri nampono: “Ankwap yopwar fek Akaia fákárerao am tére mwaria nánapiapono.” Tá arop

✩ **8:24:** 2 Ko 7:13-14 ✩ **9:1:** 2 Ko 8:1-7

fárákapao yumo am tére mwaria níník kárákáre nap kar wae waria, tá am támao Masedonia fákáre kápae kare maomp níník mek kor tak mwanap níník sámp napono.

³ Aeno onomp níník te yino yiráp e narek sampok námp kwaporok kar mwar saráp niampi akwap te monoria námpon. Kwapwe kare te yumo ankár yumwan séri nampnámp taknámp ankár nánapi yakáp kipo. Ono am taman ninik nampara, ono yumonapok onomp ankwapnáp fákáre tirá kérép nampono.

⁴ Yino te, yumo waeman am ankank nénk mwanámpria nánapi pap naponoria mér kare námpon. Aenámpara, takria Masedonia ankwap fákáre onont tukupea yumwan nke napo, yumo nánap moi tenapo, yino pwarápae sámp nánko, yumo kor pwarápae tokwaeantánorá níník nampón.

⁵ Aenampara, onomp níník te ono ankár onomp ankwapyaenáp fákárean sénanko, yumonapok meki tukupea yumwan yaewourapo maok, yumo ankank monap Kristenampor nénk mwanámprianap ankank nánap mwanapono. Aea napo maok, yino koropá nke nánko, yumo wae nánapia pátea sánk mwaria warákár nap nke mwanámpón. Apae yino yiráp maniráp ankankan pouroukoup mwaria níkír námpanápe.

⁶ Yumo te aran fwapia níník kip. Arop yopwar kánanke fek yoroianámp te, firan kor kánanke fek sámp konámpón. Tá arop yopwar tokwae yoroianámp te firan kor tokwae kar toupour i konámpón. [◊]

[◊] 9:6: Snd 11:24

7 Aenámpara, yumo ponankor ankákáralk ankár yumokuráp níník mek fwapia níníkia pwatea maok, am níníkaok táman ankank nénk kipo. Takria arop ankáralkampao námwan ankwapao ‘Sánkae’ ria fopwaok nánko, sánk namprá níník naeane. Take níník fekamp ankank nénk te kwataeno. Kwar te arop námokuráp níník fek nénk naeria warákárria nénknámp aropan warákár konámpo.

8 Kwar te mao fwap yumwan nopok kor nénk nánko, yumwan fwap ankank kápae karea top koupour naenámpo. Takria maok, kápae kare ke fek yumo ankank wae pwi yak nánko, tá yumo waeman kápae kare ankank fek kwapwe kare tére mwanap ponankor pwi yak naenámpo.

9 Kwaromp Buk fek am níník táman arakrá sénámpo:

“Am arop ankank monap arop fárakapan kápae kare ankank nénk konampono.

Aenánko,

Kwaro maomp yae-párák kare níníkan te nkeaka, nopok maomp e níki-samp yak naenámpo.” [†]

10 Kwaro aropan yoro mwanap ankankou nérke, mao nkawakwe make fir arop ponankor fépér mwanap nénk konampono. Ae konámpara, Kwaro yumwan fwap kápae kare ankank nénk nánko, yumoku fwap pwiria Kristen ankwap fárakapan kor ankwapmwaek nénk mwanapon. Tak napo maok, yiráp ankank kápae kare nénk konap kwapwe kare níníkaok kor aropao

[†] **9:9:** Sng 112:9

ankankou yoroi tenapo, wakmwaek fir karea wae konámp niamp taknámp naenámp. [◊]

11 Kwaro yumwan apae-apae mwaeknámp ankank kápae kare nénk námpara, yumo fwap yiráp ankwapyaenápén ankank kápae kare nénk saráp yakáp mwanapon. Aenapo, yino yumoinap ankank nénk nánko, am koumteouráp arop yumonap ankank tiria Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanapon.

12 Yumo takrá Kwaromp koumteouráp aropan yaewournap tére támao yumo am fárakap ankank mo nap waeman pwirá kák napo, am fárakapao Kwarén aesiorá fáparáka wae mwanapon.

13 Am tére yumo nomp ankwapyaenáp fárakapan yaewour napo maok, yiráp kwapwe kare nínik érik farákár naenámp. Nomp ankwapyaenáp wae mér, yumo te Kwaromp Kwapwe Kare Kar érik farákápea, ampaok yae-párák kare tukup naponrá nínik napon. Tá am fárakapao yumo man mani tokwae nénkria, ponankor ankwap fárakapan kor nénk napo, am fárakap am nkea Kwaromp e sakap mwanapon.

14 Aeria am fárakap wae mér, Kwaromp aropomp te yumwan tokwae kari yak námpon. Aeria maok, yumwan warákár tokwaeria mao Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap mwanapon.

15 Am Kwaro nomwan kwaporok ti-sáp námp te yoporop tokwae karara, nomo te kar fek farákáp mwanámp pourou mono. Nomo am tak námp táman Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro.

[◊] **9:10:** Ais 55:10; Hos 10:2

10

*Polo mao tére námp wourouump sénapo, nopol
sérinámp kar*

¹ Yumo ankwap fárakap te kwekárrá ono i konampan arakrá sér, “Mao te nomont wonae fik yak námp fek saráp, námoku te apápnámp aropao i konámp niamp apárok anámpea porokwe fek yak námpao maok, panek yak námp fek te, nomwan kar kárákáre fek sér i konámpón.” Aerá sénapan maok, ono Pol onomp niník te, Kraiso námokuráp niník apárok sámp-anámprá arop fárakapan porokwe fekinámp niník aran yumwan ono sénanamp kar ‘Fwapi ninikenk’ ria sénampon. ☩

² Ono yumwan arakrá sénampon: Nánkár ono yu-monapok korop nanko te, takria ono yumwan kar kárákáre fek sérantá ankár fwapia mér kipo. Aeno onomp niník te arop ankwap fárakap yinan, mao te apárokamp niník fek paokop naponrá niníknap arop fárakapan fwap kar kárákáre fek sénanampono.

☽

³ Tá kare, yino te apárokamp arop puri fek yakáp námpao maok, apárokamp aropao yorowar i konap niník niamp fek yorowar mo i konámpón.

⁴ Yorowar i konap ankank ponankor yino samp námp te, mámá apár mekamp ankank mono. Am te yopor arop Satanomp kárákáre kor yár pápárámp naenámp Kwaromp kárákáreráp ankankono. ☩

⁵ Yino te arop fárakapao Kwarén mér mwaria napán, nánánkári fákeyaknámp nkawakwe make niník, tá kwekár kar, aran apárok nérrá kák konámpono.

☽ **10:1:** 1 Ko 2:3 ☽ **10:2:** 1 Ko 4:21 ☽ **10:4:** Ef 6:13-17

Tá yino, arop fárakap Kraisomp ninikaok tukupanáponoria, am fárakapamp ninik kákari samp-tukup konápono.

⁶ Tá yino yumwan yépék námpón. Táte yumo yino sénámp kápae kare kar mántwaok napo te, yino kar ták-pwar konap arop fárakapan nopok touwe kwatae nénk mwaria nánap námpón.

⁷ Yumo ankár am ankank nke nap am fwapia youroukoup kipo. Táte arop ankwap, námo te Kraisomp kare arop yak nampria námp kwamp te, mao ankár námokuráp ninik fek arakrá ninik kuno: Mao námoku Kraisomp arop yak námpán nánko te, yino kor mao niamp Kraisomp aropono.

⁸ Tokwae Karao yinan am tére mwanámp kárakáre sáp námp te, yino yiráp mérnap kárakáre sánk mwanámpani námpón. Am te yumwan kwatae pap mwaria mono. Táte ono yinokump eran saráp am tére námp fek kánanke warákár-séria te, ono am fek pwarápae sámp mono.

⁹ Aeno onomp ninik te yumo, yinan apáp sápria kumwinamp pasan mpwe ninik te monoria námpón.

¹⁰ Tá kare, arop ankwap fárakap onan takrá sér i konapono, “Ye! Maomp pas fek te nkawake make kárakáre kor kar sénámpao maok, mao námoku kare korop nánko, nomo maomp pourou kare nke námp te kárakáre moria, tá maomp kar farákáp konap ninikan kor mér mo námp niamp námpón.”

¹¹ Arop fárakap take pourouráp kar sér i konap te, am fárakap fwapia ninikia arakrá mér mwanapon: Yino panek yakáprá yiráp por pas

kumwi námp, tátē yino yumont yakáp námpao kor, yino waeman ankárakkamp pourouráp kar pas fek kumwi námp támaono. [✳]

¹² Yino te arop ankwap fárakapao námokuráp e sakap i konap niamp kar sér mwanámp pourou mono. Tá yino te 'Yinoku i konámp ninik ankwapao i konap ninik niamp'rá sér mwanámp pourou mono. Am épépérép karenap arop fárakap te mao námoku akwapá pwi yak nae námp fek ninik papea námoku i konap ninik méntér youroukoup i konapon.

¹³ Aeno yino te yinokump e sakapa wae mwanámpria yino yinomp tére, tá yinomp kárakáre narek kar pap mono. Takria Kwaro sápnámp puri fek yino yinokump mao sápnámp tére youroukoup mwanámp. Tátē yumo kor yinan tére sápnámp mwaek am mek yakáp napon. [✳]

¹⁴ Yumo am mek tére mwanapria papnámp fi mek yakáp napo, yino tokwae panek koropea, am mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp námpon. Yino te yinomp oumwi kámákarrá ankwap mek tukup mono.

¹⁵ Yino te yinomp oumwi oupoukur tukuprá, ankwap fárakapao tére napan niníkrá yinokump e narek pap mo i konámp. Yinomp ninik te am Kwaro sápnámp oumwiaok yae-párák kare tére nánko, yiráp mér kárakáreria yinomp téreao kor yumo ou mek tokwae kari yak naenámp.

¹⁶ Aenánko maok, yino Kwapwe Kare Kar yiráp younkwek yámar porokornámp mwaesámpá tukup mwanámp. Yino te arop ankwap

[✳] **10:11:** 2 Ko 13:2,10 [✳] **10:13:** Ro 13:3

fárakapan Kwaro sánknámp apár mek tére nap am táman kwaporok yinokump e sakap mono.

¹⁷ Kwaromp Bukao sérrá, “Arop warákár-sénaenámp kwamp te, Kwaroi námpán warákár-sér kuno.”

¹⁸ Nomo wae mérámpon: Arop námokuráp eran warákárria narek sampok námp te, am arop te Kwaro nke námp fek maomp e te yak mono. Táte Tokwae Karao arop ankárrankampamp e narek sampok námpao saráp, mao fwap e tokwae sámp naenámpon. [◊]

11

Polo aposel kare monap aropamp ninik érik sérimp kar

¹ Onomp ninik te yumo onan, námwan takanoria napo, ono épérépnámp kar kánanke sénae. Ye! Yumo sánánkar taki yakápenke.

² Kwar te, koumteouráp arop fárakap ankár mao ankárrankampamp yae ankore mek sarápi yakápenkria ninik tokwae nánko, ono kuri mao ninik námpnámp taknámp, yumo ankár Kraisomp ninikaok karenkria ninik tokwae konampono. Ono támao yumo Kraisomp firáp yakáp mwanap yoroi pwarará Krais ankárrankampaonámpok éréképá akwap namp te, énki yupuao yiki kukur yak nánko, sámp naerianámp poumaropaonámpok warámpá tukup nap niamp nampón. [◊]

³ Aeno ono tákamamp kwekár i konámp ninik mér kar námp wokwaek Ivén kwekárimp táman yumwan tak námpantánoria apáp nampon. Takria

[◊] **10:18:** 1 Ko 4:4-5 [◊] **11:2:** Ef 5:26-27

yiráp nínik épérépria yumo yiki kukarrá yakápria Kraisén saráp nínik mwanap am pwarantáno. [◊]

4 Ono apáp namp te apae riteanápe, arop ankwap fárakap yumonapok korop ko, ankwap Jisasomp kar farákáp nap te, mámá Jisas yino maomp kar farákáp konámp niamp mono. Tá yumo mwar pourouráp spirit sámp nap te, yumo wokwaek sámpap Yiki Kor Spirit mono. Tá yumo ankwap Kwapwe Kare Kar sámp nap te, yumo manénkir sámpap Kwapwe Kare Kar niamp mono. Táte arop ankwapao yumo ou mek take pourouráp tére nánko, yumo, mao takrá téreanoria yi kare yépékria maomp kar wa mwaria nánap napon. [◊]

5 Yumo wawenk! Ono ník namp te yumo, mao te aposel tokwae karonorá níniknap arop, ono te maomp yae ankore mek yak mo kareno.

6 Kare, ono kar kour kare konap nínik sér mo nampao kor, onomp nínik te fae tákáre mono. Yino te waeman kápae kare por yino i konámp ponankor nínik te wae yumwan am mér yénkép námpón. [◊]

7 Yumo te wae mérapon: Ono wokwaek yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápamp fek te, ono nopal am tére fek ankank sámp moi nampon. Am taknamp nínik fek táman, onoku te apárok sámp-anámprá yumwan narek pap nanampon. Ae te mokopono? Ae te ono taknamp nínik te kwatae níníki namp nie?

8 Ono te ankwap sios fárakapaoinp maniráp ankank ti namp te yumo ou mek tére nanko,

[◊] **11:3:** Stt 3:4,13 [◊] **11:4:** Ga 1:8-9 [◊] **11:6:** Ef 3:3-4

onan yaewour naenámpria nampon. Am taknamp ninik te, ono am fárakapamp ankank kwaporok pouroukoup namp niampón.

⁹ Wokwaek ono yumont yaknamp ke fek ono ankank ankwap moria te yumonap mekamp arop ankwapan onan yaewouranoria ninik tokwae pap moi nampon. Ankwapyauenáp fákáre Masedonia pwarará mampok koropea, am fárakapao ono monamp ankank onan pwi papapon. Ono te takria yumwan ninik kápae kánanke sánkantá, tá wakmwaek kor sánkantánoria, am ninik fek saráp yak nampon.

¹⁰ Kraiso kare kar karan saráp sér i konámpnámp taknámp, ono kor waeman kare kar arakrá sénampon: Ponankor provins Akaia mekmwaekamp arop te, ono yumwan, ankank sápenkria kápae sánk mo i konamp táman, ono, tak i konampria warákár-sénae ranko te, onan taokor naenámp arop yak mono.

¹¹ Apaeritea ono tak nampon? Ae te ono yumwan aropomp tokwae mo namp nie?

¹² Ono te yiráp yaekamp mani ankank sámpantá ankár mér kari yakrá akwapea wakmwaek kor tak nanampon. Ono ninik namp te, ono taknamp ninik fek am kwekár aposelomp ninikan taokor nanampon. Am fákáre te arop nke nap fek yinan, mao térenap puri fek tére námprá kwekárrá sér mwar ritea napantá nampon.

¹³ Am arop fárakap te kwekár aposel fákáreno. Mao te kwekár tére aropono. Mao te, arop fárakapao námwan Kraisomp aposel karerá sér

[◇] **11:8:** Fl 4:15-18

mwanapria pourouran saráp aposel yoroia paokop napono. [✳]

14 Tá yumo am fárakapaonap nínik táman nkea korokop tokwae kwapon. Yumo wae mérapon: Satan te poupwekápria pourou yípi fek saráp wae fekamp ensel niampimpon.

15 Aenámpara, tátē maomp tére arop fárakapao kor aropao nke nap fek mwar pourouráp arákarea, yae-párák kare nínikan sér i konap tére arop niampia korop napo, yumo táman nkea korokopea nínik tokwae kwapon. Am fárakap te nánkár am tére nap niamp puri fek touwe kwatae sámp mwanapono.

Polo aposel tére námp fek maomp pourouk korenámp ankankan sénámp kar

16 Ono wae manénkir séri nampan warko oukoumwan sénampon: Yumo te ono épépéréd námp niamp kar sénamp wawia onan, mao te épépéréd aroprá níniki kwapono. Tátē yumoku takrá nínik mwarea te, yumo ankár onan numwar takanoria yépék napo, ono fwap warákár-sér tae morok nanampon.

17 Ono te Tokwae Karamp nínikaokria mámá kar sér mono. Ono te épéréd arop niampria ono onokump e narek sampok nampon.

18 Kápae kare arop te apárokamp nínikaokria námokuráp e narek sampok konapono. Ae kona-para, ono kor am nínikaokria onokump e narek sampok nae rampon.

19 Yiráp nínik te yumo waeman kwapwe kare níníkrápara, yumo námoku mwar épéréd arop

[✳] **11:13:** Fl 3:2

fákáre épérépnámp kar yumwan sánkanáponoria napon.

20 Táte kare, arop yumwan éréképea maomp fákapea yakáprá tére konap mek tukup, tá yiráp ankank ponankor tia pwar, tá yumwan kwekár ninik mek érékép, tá, námo arop tokwaerao nampria wae, tá yumwan wourouump kar sénapo kor, yumo am fárakapan takanáponoria yénképá yakáp konapono.

21 Kare, yino yumwan take pourouráp ninik tak mwanámp te kárákáre mono. Aenámpara, ono pwarápae nampono.

Táte arop ankwap námoku i konámp ninik érik sénaeria kárákáre nánko te, ono kor fwap érik sénaeria kárákáre nanampon. Ono oukoumwan te épérép aropamp kar séniamp nampon.

22 Am kwekár aposel fárakap te Hibru nie? Tak nánko te, ono kor ono Hibru i konámpaok i konampono. Am fárakap te Israel fi mekamp arop nie? Ono kor Israel fi mekampono. Mao te Abrahamomp ou fekamp nie? Ono kor Abrahamomp ou fekampono.

23 Am fárakap te Kraisomp tére arop nie? (Ono oukoumwan te mánmán kare aropamp kar séniamp nampon.) Ono Kraisomp tére te am fárakapan kámákár akwap nampon. Yoporop tére tokwae te ono am arop fárakapan kwe-pwar nampon. Onan fákapá pap napo, tá arop ankwap fárakapao onan kápae kare por fuk napo, am touwe tokwae te am fárakapan kwe-pwar nampon. Kápae kare por ono wae sumpwi naeria wae konampon.

24 Éntik por Juda taokeyakáp konap arop fákáre

onan wip fek fupukrá tukupea 39 pori napon.

25 Rom mekamp taokeyakáp konap arop yinínk por onan paok ke fek porokwapapono. Ankáránk por onan yumwi fek arokop napono. Yinínk por ono am mek yaknamp sip kwatae akwapria solwara mek pik námpón. Ankáránk kumur ntia ankáránk yámar ono solwara mek pikia yumuntuk kakápampono. [◊]

26 Kápae kare por ono tokwae panekamp némpouk mwaek yárák i konampon. Éntenka onan sámp naeria wae konámpón. Ono kwataenámp arop fárakap mwaeaok yérérékrá ankank pouroukoup konap am fárakapamp yaek sumpwi nanamp niampiampon. Onomp nouroup fárakapao kuri onan sámp-wouroump mwaria wae. Tá ankwap fi aropao kor onan sámp-wouroump mwaria wae napón. Ono taun mek sumpwi naeria wae, tá arop yak mo apár mek sumpwi naeria wae nampon. Ono solwara mek sumpwi naeria wae, tá onomp kwekár ankwapyaenáp fárakapamp yaek sumpwi naeria wae nampon. [◊]

27 Ono nkawakwe make tére namp te yoporop tére tokwae nanko, onomp pourou mek sorompor i konámpón. Kápae kare por ono kumuruk amp mo i konampono. Ono yae-porokwe yak, tá éntantá oumpour kour káke. Kápae kare por ono fir fár mo pwar. Ono námpare sámp, tá ono waempyam mo i konampon.

28 Tá am támao mwar mono. Ankwap kápae kare ninik kápae rao kor onan korop konámpono. Kumur méntép ono sios ponankor taokeyakáp i konap

[◊] **11:25:** Ap 14:19; 16:22 [◊] **11:26:** Ap 9:23; 14:5

ninikan ninik tokwae nanko, am támao onomp ninik mek kápae tokwae fárámpeyak námpón.

²⁹ Táte Kristen arop ankárankampamp kárákáre pwar nánko te, ono nik namp te onomp kárákárerao kor pwar námp niampón. Táte ankankao Kristen ankwapamp pourouk korop nánko, mao kwatae ninik mwaek akwap nánko te, ono amnámp ankank táman yopora wae konampon.

³⁰ Táte ankwap muae kup mo nánko, ono ankár onokump e narek sampok namp kwamp te, ono fwap ‘Ono porokwe yakria, kárákáre mo namp fek táman onokump e narek sampok nanamp’rá sénanampon.

³¹ Kwar te mao Jisas Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwar ono kwekár mo namp wae mérámpón. Nomo ankár maomp e kápae kare por narek sampok mwaro!

³² Némp tokwae Damaskus mek King Aretasomp kiap mao onan sámp mwanap arop Damaskus yár ménki fek kák tenánko, mao onan sámp ea yarokwap mwaria yérékrá yakápiapon. [✉]

³³ Aeapan maok, onomp ankwapyaeánáp fárákapao onan basket mek papea némp tokwaeramp yár pu-pwaek yaknámp windo meknámp oumpwi-furuk sampíkia pap napo, ono am kiapén pwarará farákapea akwapampon.

12

Kwaro Polén yémén kápae kare kar yénképámp kar

[✉] **11:32:** Ap 9:23-25

1 Ankwap mwae kup yak mo námpara, ono ankár warákár-sénanampon. Tá kare, am niník te nomwan yaewour naenámp pourou mo námpan maok, wampweno. Ono yém nkenamp kar, tá onan Tokwae Karao mek wouroumpeyaknámp kar farákáp námpan sénae rae.

2 Ono Kraisomp arop ankwapan mér namp te wokwaek 14 yopwar fek Kwaro man warámpá pokea mao yak konámp yinink kárar yámar mekimpan mérápon. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp ni, ono mér mono, Kwaro saráp mérápon.

3-4 Ono am arop táman mérápon: Kwaro man warámpea kwapwe kare némp yámar mek pokámpón. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp nie, ono mér mono. Kwaro saráp mérápon. Yámar mek mao wa nánko, kar aropao farákáp mwanap pourou mo, tá arop farákáp mwanap fou kare niamp pourouráp kar wawimpon.

5 Ono am aropamp eran saráp sakap naerampono. Aeno onokump e te sakap mono. Ono fwap ‘Ono te kárakáre mo namp’rá sénanampon. Ono am ankárrankamp ankank fek saráp fwap onokump e sakap nanamprá sénanampon.

6 Tá kare, ono warákár-sénamp te ono ‘Épépérép arop’rá sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, ono kare kar karan saráp farákáp nanampono. Aeno ono te warákár-sér mono. Am te apae riteanápe, arop ankwapao onomp niníkaokria onan e tokwae sáp te monoria nampón. Onomp niník te am fárakap ankár ononamp

ninik nke, ono farákáp namp kar waria, am ninik fek táman youroukoupia onan, yae-párák kare aro-prá ninik mwanapon.

Polomp pourouk wirao koumantérenámp niamp kar

⁷ Am kar Kwaro onan yénkép námp te tokwae kar ankankono. Tá Kwaromp ninik te onan onokump e narek karaok sampok te monoria námp kwamp, mao onan ankwap ankank wirao pourouk párákeyakrá koumantérenámp niamp sáp námpón. Am te Satan náráp tére aropan sámp-kérép nánko, onan porokwapea ono onokump e narek sampok te monoria onan apárok anámpá pap námpón. ☩

⁸ Ono yinink por Tokwae Karan ‘Am tirá épérano’ ria tékén kar kar toropwapi nampono.

⁹ Aenampan maok, mao onan arakrá sér, “Onomp aropomp te amwan fwap pwi námpono. Am te apae riteanápe, onomp kárákáre te kárákáre moráp aropan térea wae konámpono.” Tokwae Karao aerá sénánko, ono kárákáre moráp arop niampia yak namp táman warákára wae nampon. Aenanko maok, Kraisomp kárákáre fwap onont yak naenámpón. ☩

¹⁰ Aenámpara, tátē am Kraisomp tére fek ono kárákáre mo, tá arop fárákapao onan pwarápae fwap sámp nanampnámp ankank kwatae pap, ta ono nkawakwe make touwe sámp, tá Kwaromp firáp yak nampara, arop fárákapao onan sámpá yampourou, tá nkawakwe make kápae fárámpnámp ankank sáp napan kor, onomp ninik fwap

✩ 12:7: Jop 2:6 ✩ 12:9: Fl 4:11-13

porokwe fek saráp yak námpon. Ye! Ono kárákáre mo namp ke fek táman Kraisomp kárákáre onont yak nánko, ono kárákáre kare nampon.

Polo Korin fárákapan, mér kárákáre sámpañáponoria yaewournámp kar

11 Ono mámá kar sénamp te, ponankor épérépi akwapnámp karono. Aeno yumoku kareao onomp níník mek farákár napo, ono arakrá sénampon. Nopok yumo maok onomp e narek sampok mwanapan maok, yumo tak moi napono. Kare ono te kánanke kwataeao maok, ono te yumo 'Aposel tokwae'rá sénap fárákapamp yae ankore mek yak mono.

12 Ono yumont yak namp fek te ono kárákáre fek fokopeyakrá térerá akwap nanko, am fek táman yumo ou mek Kwaro nkawakwe make kárákáre yoro nánko, am támao ono aposel kare yak namp yénkép námpon. [◊]

13 Ono yumo ou mek tére namp niamp take pourouráp níník ankwap sios mek takrá tére konampon. Ankárakkamp ankankan saráp yumo ou mek take pourouráp níník moi namp te, ono yiráp ankank pouroukoupria yumwan níník tokwae pap moi nampon. Ae te ono yumwan kwatae níníki tenamp yak nánko te, onomp kwatae níník nik mo, pwar kipo. [◊]

14 Oukoumwan te ono yiníkan yumonapok akwap naeria nánap nampono. Am ke fek kor ono yumwan kápae sánk mono. Yumo wawenk! Ono yiráp ankank te sámp mono, yumwan saráp érékép nae rampon. Yumo mérapon: Tárápu

[◊] **12:12:** Jo 4:48; Ap 19:12 [◊] **12:13:** 2 Ko 11:9

te tére tokwaerá éntupwar naropwarén yaewour mwanap fir oupourounkrá koupoukour mo i konapono. Éntupwar naropwaro mwar tárápuan yaewour naenámp ankank koupoukour konapono.

15 Ono te fwap warákárria onomp ankank ponankor, tá onomp pourouan kor yumwan yaewour naeria sinanampon. Ono yumwan yonkuae touwea wae nanko, tá nopal am támão yiráp yonkuae touwe kánanke námp nie?

16 Aeno ankwap fárakap te onan arakrá sér, 'Kare, mao te érik nomp ankank ti mo námpao maok, mao te aropan kar porokwerá kwekár sérar i konámp arop'rá sénapon.

17 Ae te mokopono? Ono arop ankwap fárakap yumanapok tirá kérép namp te, ono ankwap ankárankampamp yaek kwekárrá séria, 'Yiráp ankank pouroukoupá sankoropano' ria tirá kérép namp nie?

18 Ono wae Taitusén akwapanoria nanko, mao yumanapok akwap nánko, ono ankwapnáp mént sámp-kérép nanko, akwap námpono. Am te Taitus kwekária yiráp ankank ankwap pouroukoup námp nie? Ae te yino ankárankamp pourouráp ninikaokrá tére mo i konemp nie? Yino ankárankamp mwaе-porok saráp yárap mo i konemp nie? Am fi kor te yumo fwapia ninikenke.

19 Onomp ninik te yumo ponankor mámá pas fekamp nkerá farákápea, yumo yinan, mao te nárap kwatae ninik mek oupouroup fákeyakáprá yinan 'Fwapono'rá sérenkria kumwi napan mpwe napan maok, mono. Yino te Kraisomp arop yakáp námpara, yino Kwaro nke námp fek mámá kar

sénámpon. Tá onomp nouroup fákáre kare, yino mámá kar ponankor sénámp te yiráp mér nap mek kárákáre sánk naenámpria námpon.

20 Ono apáp tae morokria arakrá níník nampón: Takria ono yomonapok koropea yumwan nke nanko, yumo ono nke naeria níník namp pourouráp yakáp mo mwanape. Tá takria yumo kor onan nke napo, ono yumo nke mwaria níníknap arop niamp yak mo nanae. Takria nkawakwe make níník araki yakantáno! Kar yorowar i konap níník, tá ankwapnápén kokwarok i konap níník, tá yopor i konap níník, tá námoku nae nampán saráp níník i konap níník, tá arop pourou wouroump i konap níník, tá kánánkámp sérar i konap níník, tá námoku saráp níník i konap níník, tá siosomp níník yampourou i konap, ono am táman apáp nampón.

21 Takria manénkiri nampnámp taknámp ono warko yomonapok akwap nanko, onomp Kwaro yumo nke nap fek yiráp kwatae níník fek onan pwarápae sápantáno. Takria kápae kare koumteouráp arop wokwaek kwatae ninikiap, oumnámp níník kwatae, tá kokopor níník, tá kwataenámp níník níník mek oumnámp fárámp konámp, ará kwatae níník mao wokwaekiap. Am oukoumwan younkwe sir mo, taki yakáp napo, ono am nkeria te yonkwae touwe tokwaeantánoria apáp nampono. ☩

13

Korin fákáre maomp mér fwap taokeyakáp

✩ **12:21:** 2 Ko 13:2

mwanap kar

¹ Ono oukoumwan yininkan yumonapok korop naeria nae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpón: “Táte anánk, yinink aropao kwatae ninik nánko nkea ankárakkamp pourouráp karan saráp sénap te nomo fwap wae karenoria fwapokwap mwanámpón.” [☆]

² Arop fárakap wokwaek kwatae ninikiap, tá yumo ponankor ankwap wakmwaek kwatae ninik sámp-fákeyakápnap arop fárakapan kor, ono anánkan akwapea yumont yakria ono tére naenamp ninik wae yumwan sériampon. Tá oukoumwan kor ono panek yakria yumwan warko takrá sénampon. Táte ono warko yumonapok arákarrá koropria te, am arop fárakap kwatae ninik nap te, kwaporok taki yakanori pwar nanamp pourou mono.

³ Yumo te fwapia mér mwaria napon: Kraiso onomp top kor fek purá kar sénámp ni mo nie? Takria te yumo fwap mér mwanapon: Krais te yumwan fwapokwaprá tére naenámp te porokwe mono. Mao te ankár yumwan tére kárákáre námpón.

⁴ Kare, wokwaek te mao arop arákárrá yakámp fek kárákáre mo nánko, arop fárakapao yaopwae porokoramp fek pukupapono. Aeapan maok, Kwaromp kárákáre fek oukoumwan te mao yiki yak námpón. Tá kare, yino méntér koumpá yakápria yino kor wae kárákáre mo námpón. Aenámpán maok, yino Kwaromp kárákáre fek Kraisént yiki yakápria, yino am kárákáre yumo ou

[☆] **13:1:** Mt 18:16; 1 Ti 5:19

mek yénkép mwanámon. [◊]

⁵ Yumo ankár kápae kare por, yumokuráp niníkan mokoponrá youroukoupia fwapia mér kip: Ae te yino wae mér kárákáre námp ni mo nierá mér kip. Yumoku ankár takrá youroukoup kipo. Ae te Krais yiráp niník mek yak námp te yumo mér mo nie? Táte mér mo nap te Kraiso yiráp niník mek yak mono.

⁶ Tá ono nik namp te: Yumo ankár, yino aposel kare yakápria Kraisomp térerá tukup námp wuri nkea mérenkria nampon.

⁷ Yino te Kwaro yumwan yaewour nánko, yumo kwatae niník mo mwanapria Kwarén kar toropwap i konámon. Yino te, yinoku wae Kraisomp tére arop kare yakáp námp nkea niník mwanapria Kwarén sér mono. Yumo yinan, kwekár tére arop fárakaprá sérria kor, wampweno. Yinomp niník tokwae te, yumo ankár yae-párák kare niník fek paokopenkria námon.

⁸ Yumo wae mérapon: Nomo te ankwap ankank tére námp fek kare kar apárok sámp-anámp mwanámp pourou mono. Nomo fwap am kare kar kar táman saráp térerá yaewour mwanámon. [◊]

⁹ Aeria yino kárákáre mo nánko, yumo kárákáre nap te, yino fwap warákár konámon. Tá, yiráp Kristen yakáp nap akwapá tokwae kari yakanoria kápae kare por Kwarén kar toropwap i konámon.

¹⁰ Oukoumwan ono panek yakria ono yiráp por mámá kar kumwi namp te apae riteanápe, ono yumanapok korop namp fek, yiráp niník fwapokwapria kar kárákáre fek sér te monoria nampon.

[◊] **13:4:** Fl 2:7-8 [◊] **13:8:** 1 Ko 13:6

Aeria namp kwamp, ono panek yakria, yumwan, yumoku manménkir fwapokwap kipria ono pas fek sérrae. Tokwae Karao onan, náráp tére taokeyak nanapria nánkárápea, mao ono takrá tére nanamp kárákáre sáp námpon. Mao am kárákáre onan sáp námp te yumwan kwatae pap naenámp te mono. Yiráp mér nap mek kárákáre sánkaeria ninámpon. [◊]

Polo 'Gude'rá sérimp kar

¹¹ Ankwapyae fákáre, ono kar wae mapek pwarará 'Gude' ria pwar nae rae. Yumo ankár nkawakwe make mo, kárákáre kor kare Kristen yakáprá tukup kipo. Yumo ankár onomp kar wa kipo. Yumo ankár ankárankamp pourouráp nínik fek saráp yakáp kipo. Tá Kwar te mao yumwan warákár, tá yonkwae porokwe sánk, tá yumont yak naenámpón.

¹² Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konámp nínik fek yumo ponankor ankákárank yiráp ankwapyae nápén ankár nounourouprá koukoupwiyak kipo. Mapekamp ponankor Kwaromp koumteouráp aropao yumwan 'Gude'rá sénapon.

¹³⁻¹⁴ Ono nínik namp te Jisas Krais Tokwae Karao yumwan fwap námokuráp nínik fek yaewour nánko, tá Kwaro fwap yumwan warákár nánko, tá Yiki Kor Spiritao fwap yumo ponankor ankárankamp nínik fek yakáp mwanap yoroi kákanoria nampon. Wae támaono.

[◊] **13:10:** 2 Ko 2:3-4

**Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini**

Copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885